

Makambo makomami na buku oyo ya sika ya R-PP Congo masembolami na ndenge ya polele polele
Epusi bozongeli mbala na mbala matangi masusu to milongo na yango po na biteni bisusu oyo eulani na :

- Mataki ya koyangela REDD+ ;
- Tina ya makambo eutaka na bokati banzete pambapamba pe kobebisa bazamba ;
- Kosangisa makambo ya motuya oyo euti na makanisi ya IIASA pe eulani na oyo ya CONGOBIOM bakisa masengi ma linaka ya REDD+ ya bikolo bia Africa ya katikati oyo bazwaka lisalisi na misolo mia FEM (GEF), oyo Banque Mondiale na COMIFAC bapesaka.
- MRV ya CONGO po na kosalela makinisi oyo ebongisamaki po na MRV ya ba mboka ba katikati to MRV elongo na FAO na misolo oyo CBFF apesaka ;
- « budget » mobimba na ba « budget » misusu oyo etali biteni binso.

Soki tososoli malamumu, makambo mingi esi esalami. Yango wana tozali kosenga na molongo mobimba bandima lolenge na biso ya kosalela REDD+ po ete basalisa biso po na makanisi na mayele oyo tosikongolo na kombo ya ekolo Congo , epusi na makambo etali boyangeli bazamba na ndenge ya malamumu (kosalela masengi ma manaka matali mosala mwa nzete po na mbeba ezala mingi te engebene na masengi ma EFIR) na mbongisami ya mibeko oyo tozwi mokano ya kosigne bondeko ya kosala elongo na PV FLEGT to Accord de Partenariat Volontaire 'APV-FLEGT' po na kolendisa mibeko mitali kozenga pe kotekisa nzete) bakisa kokunda banzete esusu po na kobatela pe kobongisa bitando bitali makambo ma bomoi pe zingazinga, oyo nyonso esengeli bakengela yango.

Pona oyo etali lolenge ya koyingela o muango mwa REDD+, ekolo Congo akamati mokano ya kozonga lisusu sima te po été makanisi maye maulani na oyo banso bandimi kozala elongo na ye, ndakisa (PAFN-1992, PNAE-1994, SNDR-1997, SNAT-2005, DSRP-2008 na DSRP ya mikolo oyo - 2011).

Na yango lisalisi ya bikolo bia molongo ekosala été ekolo Congo alongisa likanisi liango, lokola ye azali na bazamba ebele, ayangela yango malamumu pe alandela bokongoli makanisi manso matali REDD+ oyo ekoki kosungwa ye engebene na masengi ma sikisiki ya GIEC, na Convention Cadre des Nations Unies likolo ya tango oyo ekoti mobulu (CCNUCC).

Ekolo Congo andimaki kosalela linaka ebiangami Programme d'Action Forestiers Tropical (PAFT-1992) po na kobundela esongo na kobebisa bazamba (lokola PAFT alembaki kozwa misolo) azali kolikia été bikolo bia molongo bikoki kopesa makoki ya mosolo po na kolongisa yango. Bokutani na mangomba ma ndenge na ndenge (focus groupe, atelie na bingumba na Forum International des Peuples Autochtones d'Afrique Centrale) epesi eposa ya kosilisa bomoi ya bana mboka oyo bazali babola oyo bazalaki penza kondima te, bayeba sika oyo muango ya REDD+ ezali eloko malamumu oyo ekopesaka pe mosolo oyo mponami pona kosala misala kolongolo banzamba pe kobebisi bazamba.

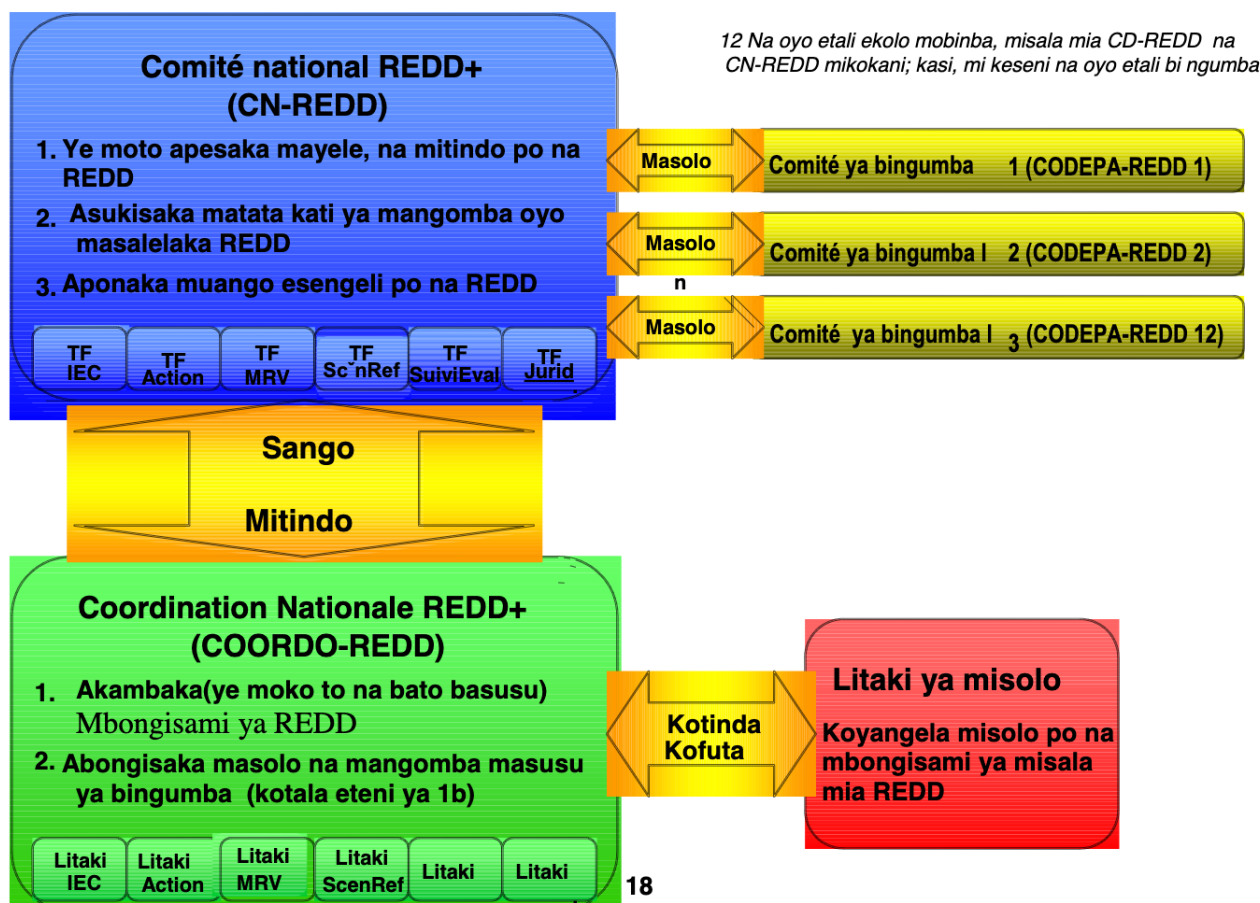
Eteni ya 1 : Boyangeli pe masolo

Eteni ya 1a : Mbongisami ya ekolo po na kososola lolenge ya boyingeli

1°- Limonisi ya manso

Na ekolo Congo, misala mia REDD mikolendisama na kozwa mobeko moko ebengami REDD+, to na kobongisa mobeko na motango ya 003/91 ya mokolo mwa 23 mobu 1991 na oyo etali zingazinga pe kobatela yango. Mbongisami yango ekosalama na kolengele mobeko ya mikolo oyo pe kobakisa masengi masika po na REDD+, po na kobongisa manso matali kosalela na ekolo .Makanisi mango mazali na kati ya eteni 2c. Yango wana, po na kosalela mobeko mona, esengeli kosinye décret d'application oyo lisanga ya ba ministre bakamati likolo ya bokeli, mosala ya mokomoko, pe boyangeli matakiki masengeli po na kokamba REDD Congo. Tala ndenge tokoki kolimbola misala miango :

Elongi ya 1a1 : mataki ma boyangeli REDD+

2°)- COMITE NATIONAL REDD+ (CONA-REDD)

2.1- Misala mia CONA-REDD

Masengi manei oyo matali misala mia Comité National REDD+ mazali maye :

- Kokana na oyo etali limoni ya banzela ya koyingela o REDD+ ya ekolo Congo ;
- Kokamba masolo po na REDD+ kati ya masanga ya Puissance publique, ya Société civile na Secteur privé (botala eteni 1b) ;
- Kosukisa koswana to bitumba bikoki kobotama kati ya bato bandima kosalela REDD+ congo;
- Kondima muango etali mosala na « budget. » etali Coordination Nationale REDD+.

2.2- Ndenge CONA-REDD ebongisami

Comité National REDD+ oyo ezali na (04) mangomba ekambami boye :

- Bato 30, bakabwani lolenge loye :
 - **Plateforme de la Puissance publique (PPP CONA-REDD)** : bato 13 : moko na bango bapona ye na 1 membre ' Présidence de la République', 2 bazali ba parlementaires moko bapona ye na Assemblée Nationale mosusu na Sénat, 1 bapona ye na baninga ba Conseil Economique et Social bakisa bato 9 oyo baponama kati ya ba Ministère oyo bakambaka kita ya mabele (bazamba, Zingazinga, Bilanga, baMines, Pitolo, Lotiliki to moto, Plan, Finances, Mistrasio ya etando, kolo mabele). Sima ya bato 9 oyo bauta na ba minisitele, basusu basengeli bazala banongi ;
 - **Plateforme de la Société Civile (PSC CONA-REDD)** : bato 8 , 6 basalaka na ba ONG ya mabi matali zingazinga, tombwa na makoki ma bato bakisa baponami na kati ya mangomba ya Société civile (totala eteni 1b po na koyeba na bolai penza) na 2 lisusu bamonisi ba bato oba mboka mikemike ;
 - **Plateforme des Peuples Autochtones (PPA CONA-REDD)** : bato 6 ;
 - **Plateforme du Secteur Privé (PSP CONA-REDD)**: bato 3, 1 po na makambo ma zamba, 1 mosusu na agro-industriel, moto 1 na makambo ma industries extractives (mines, pitolo) ;
- bato12 ya bacomités départementaux lokola banongi.

Comité national REDD+ ekoki kobenga moto nyonso oyo azali nganga mayele (bato zebi pe basusu) engebene na makambo oyo basengeli na yango tango bazali kosalela manda na bango.

Baye bazali na Comité National REDD+ baponami na Décret oyo Conseil des Ministres azwaka kasi nyonso esalemaka na bipai oyo basalaka. Maponami ma bakambi ba Comité national, esosolaka pe likambo babenga' la question du genre" to bokeseni ezala te kati ya basi na mibali.

Mikano ya Comité National REDD+ ekamatanaka na boyokani ba bato banso.

2.3-Boyangeli bwa CONA-REDD

Comité national REDD+ ekambaka masanga ma ye mbala moko na sanza misato. Mikano azwaka ezalaka na kombo ya bato banso. Makambo ya boyangeli bwa ye ekokomama na kati ya mikanda oyo etali mobeko oyo etambwisaka yango.

Na kati ya REDD, tozali na secrétariat oyo etindaka mikano bazwaka na mataki ya bituka to Comités départementaux REDD+ (kotala 3 infra) na Coordination nationale REDD+ (kotala 4 infra). Kaka ndenge alingi, Comité national REDD+ akoki kokela ba « task forces ad hoc » : bokeli pe kopanza yango, ndenge esengeli kokambama, na ndenge babongisa yango ekoki kososolama moko na moko. Ba« task forces » oyo bakokela ekoyingela misala mi ye :

- sango, mateya na masolo (kotala eteni ya 1b) ;
- kobongisa ba systèmes ya kolandela (MRV ya bopanzi mipepe mabe pe kopema miango bakisa makambo mosusu oyo etali matomba ma REDD (kotala eteni ya 4) ;
- kobongisa ba scénario ya référence (kotala eteni 3) ;
- kotala mayele ya kobongisa ndenge ya kosalela miango ma REDD+ (kotala eteni 2b) ;
- misolo mia REDD+ (kotala eteni ya 2c) ;
- kobakisa ba task forces ya kokela.

3°- BA COMITES DEPARTEMENTAUX REDD+ (CODEPA-REDD+)

Lokola REDD+ alingi kokela mataki ma pambapamba te, kokela ba Comités départementaux ezali eloko moko ya tembe te : esalemaka engebene na kotala ba bonofisi oyo bato banso ya bituka bakoki kozwa. .

3.1- MISALA MIA CODEPA-REDD+

Masengi minei(4) ya Comités départementaux REDD+ mazali boye :

- kosala été mibeko mia kosalela Comité national REDD+ na koyingela o REDD+ na kati ya bituka;
- kobongisa masolo kati ya REDD+ ya bituka na mataki ya Puissance publique, ya Société civile na ya Secteur privé (kotala eteni 1b) ;
- kosukisa matata oyo ekoki kobotama kati ya bato oyo basepeli na REDD+ oyo epikama na bituka;
- kolakisa lolenge ya kosalela Comité national REDD+.

3.2- NDENGE CODEPA-REDD+ EZALI PE ESENGELI KOSALA

Lokola mistrasio epanzana pe ekota na kati ya bituka 12, ba Comités départementaux REDD+ ekoki kokambama na bato 26 na lolenge loye :

- **Plateforme de la Puissance publique (PPP CODEPA-REDD):** bato 10, moto1 akoponama na Préfecture, 2 na Conseil Départemental na bato 7 oyo eponamaki na ba mistrasio ya bituka ;
- **Plateforme ya Société civile (PSC CODEPA-REDD):** bato 8, bato 4 na ba ONG oyo basalaka na « secteur de l'environnement, de développement et du droit humain » baponama na kati ya lingomba ya Société civile (kotala eteni ya 1b po na koyeba na molai) na bato 4 batoma ba bato ya mboka ;

- **Plateforme des Peuples Autochtones (PPA CODEPA-REDD):** bato 5 ;
- **Plateforme du secteur privé (PSP CODEPA-REDD):** bato 3, 1 toma ya sous secteur forestier, moto 1 ya sous secteur agro-industriel na 1 ya sous secteur des industries extractives (bamine na pitolo) ;

Ba Comités Départementaux REDD+ bakoki pe kobengisa banganga mayele ba (makambo ma zebi pe bongo na bongo) engebene na masolo oyo ekolobama na tango oyo bazali kosalela manda na bango. Secrétariat permanent ya Comité Départemental REDD+ ekokambama na moko ya Secrétariat ya Conseil Départemental.

Po na kopona Comité Départemental, esengeli tobosana te « question du genre » to bokeseni kati ya basi na mibali.

Ba Comités Départementaux REDD+, bakoki kotelemisa ba Comités REDD+ na ba Districts (sous-préfecture) pe/to bomboka. Yango pe ekosalama na ndenge ya ba Comités Départementaux REDD+.

4°- BAKAMBI BA REDD+ NA ETANDO MOBIMBA YA EKOLO (CN-REDD)

4.1- MISALA MIA CN-REDD

Misala mia Coordination nationale REDD+ mizali oyo :

- kosala (ya mokoto na sima ya bato basusu) misala po na mbongwama ya REDD+ ;
- kobongisa masolo na masanga ya masolo na mataki ya ekolo to bingumba (kotala eteni ya 1b) ;
- kolengela masolo na Comité National REDD+

Bakambi ba REDD+ ya ekolo bazali kosalela mitindo mia REDD+ ya ekolo Congo. Bazali na sima ya Minisitèle ya makambo matali zingazinga pe bakopesa biyano na masengi ma Comité National REDD+,oyo akokomisaka masolo ya tina na lolenge ya koyingela REDD+, na bopesi ba rapports d'activités to lisalisi litali makambo ya tina penza oyo Comité national REDD+ asengeli na yango.

4.2- NDENGE CN-REDD EZALI PE EKAMBAMI

Coordination Nationale REDD+ ezali na bato koleka 6 na kati ya bakalaka ya ekolo oyo baponami na mokanda oyo ebengami arrêté ekomama na Minisitele ya makambo matali zinga zinga:

- Nganga mayele moko ya monene babengi senior, Coordonnateur national ;
- Expert moko na sociologie, Chef de la Cellule Information, éducation et communication ;
- Expert moko na makambo matali inventaire forestier pe télédétection, Chef de la Cellule MRV ;
- Expert moko na ekonomi, Chef de la Cellule modélisation/scénario de référence ;
- Expert moko na évaluation socio-environnementale, Chef de la Cellule évaluation ;
- Expert moko na montage de projets de développement, Chef de la Cellule action ;
- Expert moko na makambo ya mibeko, Chef de la Cellule Juridique.

Ba TDR ya ba Experts, Chefs des Cellules makomami na kasa ya annexe 1.3.

Coordination Nationale REDD+ ekambami na basungi oyo bakambaka secrétariat, service ya documentation na mosala ya comptabilité. Epai esusu, ekambami na réseau ya ba Points focaux to Point ya contacts REDD+, oyo eponami na kati ya baminisitèle oyo bazali na bondeko na REDD+ (Zamba, Zingazinga, Bilanga, bamine, lotiliki, moto, linaka, Misolo, mistrasio ya bitando, Mabele, Recherche scientifique, Misolo pe bongo na bongo). Akoki pe kosenga lisalisi ya bato mayele na denge ya masolo to ya kobakisa makoki.

5°)- FONDS NATIONAL REDD+ NA REGISTRE NATIONAL REDD+

5.1- Kolimbola

Fonds national REDD+ po na kokela pe koyangela misolo pe kopesa eposa na ba misala mia REDD+. Ndenge ekoki kosalama na molai elimbolami na eteni 2c.

Registre national REDD+ ekosalama po na kosangisa misala mia REDD+. Kosalela Registre yango euta na likanisi ya kokela registre international ya ba actions volontaires d'atténuation oyo eslamaka na mboka oyo ezali na nzela ya tombwa (NAMAs na monoko ya ba ngeleso).

Registre ya molongo mobimba ya ba NAMAs epesaka eposa ya koyebisa sango ya masolo ya makambo to « actions d'atténuation » oyo ba mboka oyo ezali kolanda nzela ya tombwa, pe kosala été masengi ma bamboka yango na ba mbongo na badefisi misolo babiangami multilatéraux to bilatéraux, na bapesi bacredits ya carbone.

Registre national REDD+ ya Congo ebiangami « miniature » ya registre mondial yango : ekopesa eposa na leta asangisa misala mia REDD+ na etando mobimba pe kondima penza penza te misolo ya REDD+ ekongoloko te to, tango mosusu, abosani te komilengele po na REDD+. Moko na kati ya mikano ya kosangisa makambo matali REDD+ na kati ya Registre yango makambo esengelaki ezali polele polele to « lisibles » na kati ya système MRV national (kotala eteni 4).

5.2- Kokongolo misolo po na kosalela mayele ya kokamba REDD+ na etando

Po na kosala été makambo ya misolo, ya kososola, mazala polele polele, bambala 4 ya circuit comptable ya (i) dépense esalami na « comptable ya Coordination nationale REDD+ » na ba (ii) transactions to mimbongo, ba financements REDD+ to crédits carbone, oyo bazali koyangela yango na Fonds National REDD+ ekozala yambo yambo baoyo :

- Mbala ya 1 : Bosali dépense ;
- Mbala ya 2 : basilisi dépense (kotala nini esi kosalama) na Coordination nationale REDD+ ;
- Mbala ya 3 : dépense ekosalama na Trésor ya congo, na ndingisa ya Task force Budget ya Comité national REDD+ na koyeba bosolo ya mikanda na mosala esalami ;
- Mbala ya 4 : Lifuta ya comptable ya Coordination nationale REDD+ (ezala dépense ya mokolo na mokolo po na Coordination) to po na Fonds national REDD+ (ezala misolo REDD+ to bacredit carbone).

Nzela yango elimbolami na kati ya likanisi ya 3 oyo ezali na kati ya eteni ya 2c, ezali pe engebene na mobeko oyo to « oi anticorruption oyo endimama na Commission interministérielle ya bobundi esongo na mayuya ebiangami Commission Nationale de Lutte Contre la Corruption, la Concussion et la Fraude na Observatoire Anti-corruption.

Nyonso wana elingi koloba ete, kati ya mofuti na mozwi bokeseni bozali. Epai esusu, esengeli kolakisa yambo yambo bafuta yo mikanda nyonso oyo esengeli liboso ya masanga ma Comité national REDD+

6°) - MATAKI MOSUSU OYO ESENGELI PO NA SCENARIO YA REFERENCE YA MRV

Centre National de la Statistique na ba Etudes Economiques na bokuse (CNSEE) bakisa Directions des études na planification to ya bastatistique ya ba ministère teknikiki oyo bazali kokamba kita ya mabele ba kozala pe na tango ya mbongisami ya scénario de référence national, engebene na masengi oyo ekomami na molai na kati ya eteni ya 3.

Centre National d'Inventaire et d'Aménagement des ressources Forestières et fauniques (CNIAF), na bokambami ya minisitèle ya bazamba (MDDEF) na Centre de Recherche Géographique na Production Cartographique (CERGE) na bokambami ya minisitèle oyo etali Recherche Scientifique (MRST) na nzela ya Cellule Nationale MRV-REDD, akobongisa pe kosalela système MRV, engebene na masengi ma MRV 4 na ndenge ya molai.

7°)-MUANGO YA MOSALA PE MISOLO YA ETENI 1 a

Se ya eteni 1a – Bokambemi ya nyonso oyo etali REDD

Makoki	Bolimboli/ Misala	2011 [US\$]	2012 [US\$]	2013 [US\$]	2014 [US\$]	Total [US\$]
Moto to lingomba oyo ekoki	Kokamata moto oyo akoki kobongisa mikanda po ya kokela bandako oyo esengeli na REDD (CONA, CD et CN-REDD)	25'000	-	-	-	25'000
	Kokamata bato oyo basengeli kokamba lotomo ya REDD (mokambi moko ya yambo, bakambi motoba (6) po ya litaki na moko oyo asengeli kotala bisalelo)	70'000	185'000	185'000	185'000	625'000
	Moto oyo akokipe makambo ya mikili misusu na bakambi ya REDD+ ya ekolo Congo	-	150'000	150'000	-	300'000
	Kokamata lisanga lia bato bakoki kopesa makanisi po ya kososolo pe bongisa muango ya kolendisa makoki ya CONA, ya CD na CN-REDD+		75'000	75'000	-	175'000
	Kokamata bato to mapinga ma bato oyo bakoki koyangela misolo po ya kobongisa manaka ma REDD	15'000	45'000	45'000	45'000	150'000
	Kokamata baye bakoki kolandela bambula nyonso ndenge manaka ya kokotela o REDD mizali kotambola.	-	50'000	50'000	50'000	150'000
Mateya pe Ba atelie	Kopanza mikanda pe kopika mataki ma bokambi makambo ma misolo ya koyingela o REDD+	5'000	-	-	-	5'000
	Masanga ma CONA REDD+	12'000	21'000	21'000	21'000	75'000
	Masanga ma CODEPA REDD+	50'000	100'000	100'000	100'000	350'000
Biloko ya mosala	Bisaleli bia CONA REDD+	-	10'000	-	-	10'000
	Bisaleli bia CODEPA REDD+	25'000	75'000	-	-	100'000
	Bisaleli bia CN REDD+	10'000	15'000	-	-	25'000
	Kozwa motuka ya « double cabine » po na bakambi (bia REDD) ya ekolo congo	50'000	-	-	-	50'000
Botambwisi	Misolo miye misengeli na lotomo ya basali ya CN REDD+ ya congo pe ya bamboka bapaya (koteya na masolo)	20'000	25'000	25'000	25'000	95'000
	Kotambwisa litaki lia CONA REDD+	2'000	6'000	6'000	6'000	20'000
	Kotambwisa mataki ma bingumba ya REDD+	10'000	30'000	30'000	30'000	100'000
	Kotambwisa CN REDD+	20'000	35'000	35'000	35'000	125'000
	Kokanisa na basungwi ba CN REDD+ (Sekeletele, sofele pe bongo na bongo.)	6'000	13'000	13'000	13'000	45'000
	Kofutela ba bilo po na bakambi ba REDD+ya congo, mibu 2011-2014	4'000	12'000	12'000	12'000	40'000
	Bokutani na mambi ma teknikini na mobu 2011 bakisa 2012	4'000	7'000	7'000	7'000	25'000
Po na eteni 1a nyonso esali		353'000	854'000	754'000	529'000	2'490'000
FCPF		214'000	447'000	447'000	372'000	1'480'000
UN-REDD		104'000	157'000	157'000	157'000	575'000
Congo		35'000	100'000	0	0	135'000

Eteni ya 1b : Masolo pe bosangani na batoma banso

1°)- MITINDO NA MASENGI

1.1- Mitindo

Na ekolo Congo, zamba ezali esika oyo bato ebele bavandaka pe babongisaka bomoi bwa bango. Na ndenge oyo bato ya bacopayi bakataka nzete po na kosala misala mia ndenge na ndenge epesaka bango eposa ya kozwa mbongo ebele, Leta pe ndenge moko.

Kobongisa mayele na banzela ya kosalela REDD+ ezali kosangisa makanisi ma batoma ya mangomba nyonso po na kosangisa yango esika moko. Esengeli batika ata moto moko pembeni te po na kolonga etumba ya REDD+.

Na yango, esengeli koyoka mingi mingi lolaka to makanisi ma bambenga pe ma bana mboka. Kotosa mokano oyo ebiangami « consentement libre, préalable et informé » ekomama na kati ya « Déclaration des Nations Unies sur les droits des peuples autochtones » engebene na polotiki ya kosalela 4.10 ya Banque mondiale likolo ya bambenga.

Likolo ya mitindo miango, tokobakisa masengi ma UN-REDD oyo etali ba toma ya baye bazali komilengele po na REDD+ epusi bambenga na baye banso oyo bavandaka pe babikelaka na mosala mua zamba.

1.2- Masengi

- (i) Kosala ete makinisi ya mangomba ya bato bamboka, ba mistrasio to ya ba ONG ya ekolo to ya bapaya mazala elongo na bato oyo bayebi makambo ma bokati banzete pambapamba pe kobebisa bazamba. Na yango, makanisi ma bango makopesa eposa ya kobongisa mikano po na kokamba malamumalamu lotomo lua REDD+ ;
- (ii) Kozala na elikia éte soki banso bandimi mitindo, mayele to lolenge ya kosalela wana , REDD+ akobota mbuma elamu oyo ekoumela seko ;
- (iii) Kosala éte makambo nyonso mazala polelepolele, epusi koyangela bitando, mibeko ya kozwa mabele na kita ya yango, bokaboli matomba to bonofisi na bana ekolo likolo ya mombongo ya carbone.

2°)- MAYELE YA BOKAMBI MASOLO NA BATOMA BANSO

Lelo, sima ya mibu soki 20, Demokrasi ekotisi mbongwana na mokili : ba syndica bakomi ebele, mangomba ma Société civile nyakala. Epai esusu tokoki kotanga : Fédération des ONG de développement du Congo (FECONDE), Convention nationale des Associations, ONG de développement et d'environnement du Congo (CONADEC), Coordination des associations et Réseau de la société civile du Congo (CARESCO), Conseil de concertation des ONG de développement (CCOD), Centre de promotion, d'appui et de renforcement de capacités des organisations de la société civile du Congo (CEPAREC), na Forum des Jeunes Entreprises du Congo (FJEC), le Réseau national des Peuples Autochtones du Congo (RENAPAC), Réseau des Jeunes pour les Forêts d'Afrique Centrale (REJEFAC), Plate forme APV-FLEGT pour la Gestion durable des forêts, l'Alliance Homme Environnement (AMEA), Convention Nationale des Associations et des ONG de Développement et de l'Environnement du Congo (CONADEC), Association de Défense et de Promotion des droits des Peuples Autochtones (ADPPA), Observatoire Congolais des Droits de l'Homme (OCDH), le Réseau International Arbres Tropicaux (RIAT), l'Alliance Nationale pour la Nature (ANN), Organisation pour le Développement et les Droits Humains (ODDHC) pe bongo na bongo.

Sima ya eleko oyo bitumba bingindaki pe bisukaki na mobu 1998, ekolo Congo amekaki kokamba masolo na batoma ya mangomba ya ekolo pe ya mikili misusu, na makambo ma bazamba to makambo masusu. To kosembola awa mbano ya masanga yango:

2.1- Masanga oyo esalema na makambo oyo etali zamba te

Likambo ya motuya oyo etali masolo na bolelo ezali tango oyo bazalaki kobongisa buku oyo ebiangami Document Stratégique de Réduction de la Pauvreté (DSRP), oyo esalaki été ekolo congo azwa llsalisi na sima ya muango oyo kombo na yango ezali Pays Pauvres Très Endettés (PPTe).

Na yango, linaka to Programme Dialogue Citoyen (PDC), oyo ekomi sik'awa Programme Concerté Pluri-acteurs (PCPA), ebotisi masanga ebele lokola : Santé et Environnement, Éducation, Justice et Pauvreté, Eau et Énergie, Entrepreneuriat oyo makanisi ma yango ebotisi DSRP. Masolo oyo makambami na mangomba ma société civile epesi eposa na secrétariat ya DSRP-Congo na batoma ba bana ekolo na koyamba bato ya lolenge wana, ndenge ya komono bobola na masengi ya bana mboka na bambenga po na kobimisa bango na boumbu.

Ndakisa mosusu sima ya mbotama ya Initiative pour la Transparence des Industries Extractives to (ITIE) na mobu 2002 na bokutani to Sommet ya Johannesburg likolo ya tombwa oyo ekoumela, litaki moko ya lingomba yango ebotama na ekolo Congo.

Litaki yango, ezali obele kokoba, esangisa Commission justice et paix ya eyemba katolike na ba ONG oyo basaleka makambo ya makoki ya bato, bokolongonu ya nzoto, mateya, mabele, bilanga, bana mboka pe bongo na bongo.

Litaki yango liyokanaka na bakambi ba guvernement (baminisitèle ya bamine na pitolo, ekonomi na misolo, na mobembo mai, pe bongo na bongo) na secteur privé (bacopaye oyo esalelaka pitolo na mabanga ma talo).